

Egyetemes Társadalom- és életmódtörténet, kollokvium, MA

(előadás)

J. Újváry Zsuzsanna:

Az órák tematikája és irodalomjegyzék

1. A művelődéstörténet, mentalitástörténet, mikrotörténelem, életmódtörténet stb. fogalma, a posztmodern történetírás. Historiográfiai áttekintés
2. Európa gazdasági fejlődése, történeti demográfiája (áttekintés a kezdetektől napjainkig), Európa három logisztikus görbéje. Születési, halálozási, szaporodási ráta (biológiai, környezeti, társadalmi tényezők)
3. Házassági szokások és azok változása a középkorban és az újkorban; a John Hajnal-féle vonal. Házasság Angliában, Franciaországban, Németalföldön, a Német Birodalomban és az itáliai városállamokban; azonosságok és eltérések területileg és társadalmi rétegenként. Szülés, szoptatás, dajkaság.
4. A gyermek és az anya, a gyermek és a család kapcsolata, nevelés és oktatás, a nemek közti eltérések. Mesterségek, foglalkozások
5. A nőkérdés a késő középkorban és az újkorban; a nőnevelés. A családi gazdaság, a család feje, cselédek, a Hausvater irodalom
6. Gyermek- és felnőttbetegségek, járványok, a kor betegségei, a csecsemő- és felnőttkori mortalitás kérdése területenként és társadalmi csoportonként. Van-e eltérés?
7. Tisztálkodás, fürdőzés, az orvostudomány fejlődése
8. Oktatás: alsó-, közép és felsőfokú oktatás, mesterségek, foglalkozások.
9. A szerelem a kora újkorban; nemi élet házasságon belül és kívül
10. Szórakozás, ünnepek és hétköznapiak. Lakodalom, keresztelők, temetés, vadászat, sport, gyermekjátékok stb.
11. Az emberi mentalitás, a közösségi élet megnyilvánulásai
12. Az egyén és a közösség viszonya; bűnök és büntetések. A korabeli fenyítési és kivégzési módok.
13. Gazdagság és szegénység: a mindennapi táplálkozás, társadalmi és földrajzi eltérések, étkezési szokások.
14. Lakás és lakáskultúra területenként és társadalmi csoportonként. A lakás berendezése.
15. Öltözködési szokások, a divat kérdése.

Irodalom

Kötelező:

1. Diederiks és mások: Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Osiris, Bp., 1995. (11-157.)

2. Livi-Bacci, Massimo: A világ népességének rövid története. Osiris, Bp., 1999. I., II. fej. 15-97.
3. Fernand Braudel: Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV-XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Gondolat, Bp., 1985.
4. Ismertetések II. Társadalomtörténet. Szerk.: Zimányi Vera, Egyetemi jegyzet, Piliscsaba, 2002.
5. Jonathan Dewald: Az európai nemesség 1400-1800. Pannonica, Bp., 2002.
6. Norbert Elias: A civilizáció folyamata, Gondolat, Bp., 1987. I. köt., 101-370.
7. Norbert Elias: Az udvari társadalom. A királyság és az udvari arisztokrácia szociológiai jellemzőinek vizsgálata, Napvilág, Bp., 2005, IV. Az udvari arisztokráta kapcsolati rendszer sajátosságairól, 84-98.
8. Hétköznapi élet a Napkirály korában, Francois Trassard, Dimiti Casali, Antoine Auger, Bp., Corvina, 2006.

Ajánlott

(ezekből 2 művet kérek elolvasni)

1. Daniel Roche: A History of Everyday Things. Cambridge, 1994.
2. Richard van Dülmen: Kultur und Alltag in der Frühen Neuzeit. I-II-III. München, 1999. (3). Leginkább a I. köt.: Das Haus und seine Menschen.
3. Claude Dulong: A szerelem a XVII. században. Gondolat, Bp., 1974.
4. Paul Zumthor: Hollandia hétköznapijai Rembrandt korában. Gondolat, Bp., 1985.
5. Natalie Zemon Davis: Társadalom és kultúra a kora újkori Franciaországban. Balassi, Bp., 2001.
6. Massimo Montanari: Éhség és bőség. A táplálkozás kultúrtörténete. Atlantisz, Bp., 1996.
7. Shulamith Shahar: Gyermek a középkorban, Osiris, Bp., 2000.